

महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक

विषय :- पणन हंगाम 2023-24 मध्ये विकेंद्रीत
खरेदी योजनेअंतर्गत धान/भरडाधान्य
खरेदी बाबत.

परिपत्रक क्र.आविम/विप/आखयो/खरेदी/5583/23

दिनांक :- 22 नोव्हेंबर, 2023

- वाचा :- 1) शासन निर्णय क्र.खरेदी- 1123/प्र.क्र.123/ना.पु.29, दि. 9/11/2023
2) या कार्यालयाचे पत्र क्र.आविम/विप/आखयो/धा.ख.आ./5188/23
दिनांक 19/10/2023
3) दिनांक 30/9/2023 रोजी मा. संचालक मंडळ सभेतील पारित ठराव क्र.12
4) शासन निर्णय क्र.खरेदी- 1123/प्र.क्र.123/ना.पु.29, दि. 26/9/2023
5) या कार्यालयाचे परिपत्रक क्र.आविम/लेखा-21/शे.पेमेंट/3851/22 दि. 9/11/2022
6) शासन परिपत्रक क्र.संकिर्ण कार्या-2/प्र.क्र.11 नापु 29, दि. 19/9/2019
7) या कार्यालयाचे पत्र क्र.आविम/विप/खरेदी/5582/23 दि.22/11/2023

पणन हंगाम 2023-24 विकेंद्रीत खरेदी योजनेअंतर्गत धान/भरडाधान्य खरेदीबाबत शासनाचे अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-32 यांनी संदर्भ क्र.1 चे शासन निर्णय प्राप्त झाला असुन त्यानुसार शासन निर्णय/शासन परिपत्रकान्वये धान खरेदी प्रक्रीया तसेच धान भरडाईबाबत मार्गदर्शक सुचना निर्गमित केलेल्या आहेत. धान/भरडाधान्याची खरेदी सुरक्षीत व्हावी तसेच धान भरडाईबाबत तकारी उद्भवु नयेत या दृष्टीने खालील सुचनांचे काटेकोरपणे पालन होणे अनिवार्य आहे.

1. धान/भरडाधान्य खरेदीसाठी संबंधित जिल्हाधिकारी/सहाय्यक जिल्हाधिकारी यांचेकडुन खरेदी केंद्र निश्चित करून घेतल्यानंतर खरेदी केंद्रावर जी गावे जोडली आहेत त्याच गावातील/तालुक्यातील शेतकऱ्यांकडील धान/भरडाधान्याची खरेदी करण्यात यावी.
2. मंजुर असलेल्या खरेदी केंद्रावरच खरेदी करण्यात यावी. मात्र जागे अभावी खरेदी करण्यास अडचण होत असल्यास जिल्हाधिकारी यांचे मंजुरी घेऊनच नविन ठिकाणी खरेदी सुरु करावी.
3. शासन निर्देशानुसार खरेदी केंद्रावर धान खरेदी संबंधाचे विनिर्देश व धान/भरडाधान्याचे दर असलेले फलक दर्शनी भागावार असणे आवश्यक आहे. तसेच सदर फलकावर 31.1.2024 पर्यंतच धान खरेदीचा कालावधी नमुद करावा.
4. कोणत्याही परिस्थितीत नोंद FAQ धान/भरडाधान्याची खरेदी होणार नाही यांची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी. फक्त FAQ धान/भरडाधान्याची खरेदी करावी. पावसाने भिजलेला, पाखर, छापील व माती कचरा मिश्रीत धानाची खरेदी करू नये. अशा प्रकारची खरेदी केल्याचे निर्दर्शनास आल्यास तात्काळ संबंधितांवर कायवाही करून खरेदी दराच्या दिडपटीने रकमेची वसुली करावी.
5. खरेदी प्रक्रिया सुरक्षीतपणे होण्यासाठी आवश्यक त्या मुलभूत सुविधा म्हणजेच चाळणी, पंखे, ताडपत्री, पॉलीथीन शिट्स, वजनमापे, आर्द्रता मापक यंत्र, बांबु मॅट्स, सुतळी इत्यादी कृषी

उत्पन्न समितीमार्फत उपलब्ध करून घेण्याची जबाबदारी ही संबंधित कार्यालय व संस्थेची राहील.

6. संदर्भ क्र.1 च्या शासन निर्णयातील मुद्दा क्र.5.2 नुसार बारदाना वापराबाबत सुचना आहेत. त्यानुसार कार्यवाही करावी. NeML पोर्टलवर बारदाना नोंदी घेणे अनिवार्य असुन सदरच्या नोंदी नसल्यास खरेदी केलेल्या धानाच्या नोंदी NeML पोर्टलवर घेता येणार नाहीत.
7. खरेदीच्या व खर्चाच्या सर्व नोंदी ह्या NeML/PFMS पोर्टलवर घेणे आवश्यक आहे. NeML पोर्टलवर नोंदी घेतांना अचुक नोंदी घ्याव्यात. जेणेकरून मागील हंगामात झालेल्या चुकांची पुनरावृत्ती टाळता येईल व शेतकऱ्यांना पेमेंट होण्यास अडचण येणार नाही. तसेच सदर हंगामात देखिल संदर्भ क्र. 1चे शासन निर्णयातील मुद्दा क्र.7.5 नुसार NeML पोर्टलवर शेतकऱ्यांची नोंदणी करतांना शेतकऱ्यांचा Live Photo घेणे आवश्यक आहे.
8. संदर्भ क्र.1 चे शासन निर्णयातील मुद्दा क्र.7.1 नुसार खरेदी केंद्रांना जोडलेल्या गावांचे क्षेत्र व गावनिहाय शेतकऱ्यांची यादी तलाठयांकडुन प्राप्त करून घेऊन त्याची नोंद खरेदी केंद्रावरील रजिष्टरमध्ये करावी. एकापेक्षा जास्त गावे एकाच खरेदी केंद्रास जोडली गेली असल्यास अश्या केंद्रावर गावनिहाय स्वतंत्र रजिष्टर ठेवावे. सदर रजिष्टर FCI/जिल्हा पुरवठा अधिकारी/महामंडळाचे अधिकारी यांना खरेदी केंद्र तपासणीच्यावेळी उपलब्ध करून द्यावे.
तालुका हदीमध्ये कोणत्याही गावातील शेतकरी त्याच्या इच्छेनुसार तालुक्यातील कोणत्याही खरेदी केंद्रावर धान विक्री करू शकतो. त्यानुसार धान खरेदी केंद्रावर धान विक्रीसाठी नोंदणी झालेल्या शेतकऱ्यांची गावनिहाय नोंद खरेदी केंद्रावरील रजिष्टरमध्ये करावी.
9. शेतकऱ्यांना खरेदी केंद्रावर येण्यापुर्वी पुर्वसुचना देणे आवश्यक राहील. त्यासाठी शेतकऱ्यांना मोबाईलवर SMS व्हारे (NeML पोर्टलवरून) सुचना द्यावी. तसेच व्यापारी वर्गाकडुन धान खरेदी करू नये.
10. खरेदी केंद्रावर खरेदी झालेल्या धानाचे स्वतंत्र 7/12 रजिष्टर ठेवावे. तसेच बारदाना रजिष्टर देखील स्वतंत्र ठेवावे. (नविन/जुना बारदाना आवक/जावक रजिष्टर)
11. प्राप्त 7/12 उतारे संबंधित तलाठी यांचेकडुन तपासणी करून घेणे आवश्यक आहे. जेणे करून व्यापारी/बनावट खरेदी टाळता येईल. यासाठी आवश्यकता असल्यास संबंधित जिल्हाधिकारी व तहसिलदार यांचेकडुन गाव निहाय शेतकऱ्यांची यादी (लागवडी खालील क्षेत्रासह) प्राप्त करून ती सर्व खरेदी केंद्रावर ठेवण्यात यावी.
12. धान खरेदी ही प्रमाणीत प्रती बारदाना 40 Kg प्रमाणे करावी. तसेच भरडधान्याकरीता सदरचे प्रमाण हे 50 Kg राहील.
13. पुर्वानुभवानुसार 6 ते 7 हमालांच्या मदतीने एका दिवसात जवळपास जास्तीत जास्त 300 ते 400 किंव. धान खरेदी करणे शक्य आहे. याची नोंद घ्यावी.
14. मागील हंगामात धानाचा काटा/मोजणी न करताच धानाची खरेदी करून थप्पी लावण्यात आल्याचे निर्दर्शनास आले आहे. खरेदीनुसार प्रत्येक पोत्याचे वजन केलेले काटा-तोल पट्टी नुसार हमाली अदा केली जाईल. (संदर्भ क्र.6 चे शासन निर्णयानुसार जमा झालेल्या तांदुळाचे परावर्तीत धानावर अनुषंगीक खर्च देय राहील. याबाबत सर्व संस्थांना अवगत करून द्यावे.)
15. भरडधान्य खरेदी झाल्यानंतर तात्काळ जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांचे अधिनस्त गोदामात हस्तांतरीत करावे. स्विकृती पावत्या विश्लेषन अहवाल व वजनपट्टी यासह चार प्रतित या

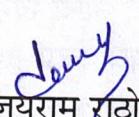
कार्यालयास सादर कराव्यात. शक्यतोवर जिल्हा पुरवठा विभागाचे गोदामातच खरेदी होईल याकरीता प्रयत्न करावेत.

16. सर्व प्रादेशिक व्यवस्थापक यांनी 2 दिवसाच्या आत शेतकऱ्यांना खरेदीचे चुकारे अदा झाले पाहीजेत. खरेदी झालेल्या धानाची ऑनलाईन हुंडी काढून विपणन निरीक्षक यांनी तपासुन उप प्रादेशिक व्यवस्थापक/प्रादेशिक व्यवस्थापक यांचे मार्फत त्वरीत जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांच्या प्रती स्वाक्षरीने शक्य तितक्या लवकर मुख्य कार्यालयास सादर करणे आवश्यक आहे. जेणेकरून शासनाकडुन निधी उपलब्ध करून घेता येईल. संदर्भ क्र.5 अन्वये परिपत्रकानुसार कार्यपद्धती अनुसरावी.
17. आपणास दिलेल्या बाबवार निधीचे उपयोगीता प्रमाणपत्र हंगाम संपलेनंतर त्वरीत सादर करणे आवश्यक राहील.
18. शासन निर्देशाप्रमाणेच गोदामे भाड्याने घ्यावीत. तसेच शासनाने मंजुर केलेल्या दरानुसारच गोदामभाडे अदा करणेत येईल. याची सुध्दा नोंद घ्यावी.
19. खरेदी केंद्र प्रमुख/ग्रेडर यांनी गोदामात धान साठवितांना तसेच खरेदी केंद्रावरील खुल्या जागेत धान साठवितांना शास्त्रोक्त पद्धतीने तसेच थप्प्यांमधील साठा मोजता येईल, अशाप्रकारे साठवणुक करावा. तसेच प्रत्येक थप्पीला बीन कार्ड लावावे. गोदामास वेळोवेळी भेटी देऊन अस्ताव्यस्त थप्प्या आढळल्यास संबंधितांवर उचित कार्यवाही करावी.
20. हंगामाच्या समाप्तीनंतर त्या-त्या हंगामाचा शासनासोबत ताळमेळ होऊन खरेदी विक्री व खर्च झालेल्या रकमेचा हिशोब अंतिम होत नाही. वर्षानुवर्षे असा हिशोब न केल्यामुळे केंद्र शासनास लेखापरिक्षित विवरणपत्रे सादर करता आलेली नाहीत. यास्तव, या बाबीमध्ये सुसूत्रता येण्याकरीता व केंद्र शासनाच्या निर्देशाप्रमाणे सर्व बाबीवरील खर्च होऊन प्रत्येक हंगामाचा शासनासोबत ताळमेळ व खर्च हंगाम संपल्यापासुन एका महीन्याचे आत पुर्ण होईल या दृष्टीने संदर्भ क्र.6 च्या परिपत्रकान्वये शासनाने कार्यपद्धती निश्चित केली आहे. सदर परिपत्रकाच्या अनुषंगाने निश्चित केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार कार्यवाही करणेत यावी. तसेच त्यानुसार अनुषंगीक खर्च अनुज्ञेय राहील.
21. ज्या संस्थांवर गुन्हा नोंदविला असेल अशा संस्थांना काम देऊ नये. तसेच अशा संस्थांना जोडलेली गावे अन्य खरेदी केंद्रांना जोडावीत. तसेच गुन्हेगारी पार्श्वभुमी असलेले/गुन्हा नोंद असलेले सचिव/केंद्रप्रमुख संस्थेवर नियुक्त असणार नाहीत याची दक्षता घ्यावी. किंवा असे खरेदी केंद्र मंजुर करू नये.
22. संदर्भ क्र.1 च्या शासन निर्णयाची प्रत, खरेदी केंद्र मंजुरी आदेश, विपणन निरीक्षक व प्रतवारीकार यांचा नियुक्ती आदेशाच्या प्रती प्रत्येक खरेदी केंद्रावर ठेवाव्यात.
23. धान खरेदी सुरु असतांना भारतीय अन्न महामंडळ (FCI) व संबंधित जिल्हाधिकारी/जिल्हापुरवठा अधिकारी यांचेकडुन खरेदी केंद्राना भेटी देऊन तपासणी केली जाते. त्यांच्या भेटीदरम्यान त्यांना सहकार्य करावे तसेच त्यांच्या मागणी नुसार संपुर्ण माहीती देण्यात यावी.
24. खरीप पणन हंगामातील धानाच्या खरेदीची लॉट एन्ट्री दिनांक 31/1/2024 पुर्वी NeML च्या पोर्टलवर करावी. मुदतीत लॉट एन्ट्री न झाल्यास सदर धान साठा स्विकृत करू नये.
25. सदर योजनेअंतर्गत बाबनिहाय प्राप्त निधी, खर्च निधी व शिल्लक निधीबाबतच्या नोंदी व शासनाकडुन प्राप्त व उपयोगात आणलेल्या नविन व जुना बारादनाच्या नोंदी प्रादेशिक व उप प्रादेशिक कार्यालय स्तरावरील विपणन विभागाने दप्तरी अद्यावत ठेवाव्यात.

26. NeML पोर्टलवर लॉट एन्ट्री न करता शेतकऱ्यांना खरेदी पट्टी देण्यात येते (पावती MP 3/4). तदनंतर लॉट एन्ट्री देखिल करण्यात येत नाहीत. अशा बाबी मागील हंगामात निर्दर्शनास आलेल्या आहेत. करीता लॉट एन्ट्री केल्यानंतरच शोकऱ्यांना पावत्या द्याव्यात.
27. खरेदी केंद्र प्रमुख, सचिव, संस्था अध्यक्ष, प्रतवारीकार, विपणन निरीक्षक यांच्या स्वाक्षरीचे नमुने उप प्रादेशिक व्यवस्थापक यांनी दप्तरी ठेवणे आवश्यक आहे. सदर नमुण्यानुसार हुंडी इतर दप्तरांवर स्वाक्षरी आहे किंवा नाही याची खात्री करावी. त्यानुसारच पुढील कार्यवाही करावी. तसेच दप्तरांवर स्वाक्षरीचे अधिकार पत्र काढणे आवश्यक राहील.
28. संदर्भ क्र.6 नुसार कार्यालयीन कामकाज करावे. त्यानुसार कार्यवाही होत नसल्याचे निर्दर्शनास आल्यास आपणावर शिस्तभंगाची कारवाई प्रस्तावीत करण्यात येईल. याची गंभिरतेने नोंद घ्यावी.
29. हंगाम 2023-24 पासुन SNA खाते सुरु करण्यात आले आहे. त्याबाबतची कार्यपद्धतीचे Manual आपणास NeML यांचे कडुन पाठविण्यात आले आहे. त्यानुसार विनीयोगाची कार्यपद्धती अनुसरण्यात यावी.
30. यापुढे ऑनलाईन पोर्टलवरील खरेदी केंद्र ते मिल आणि मिल ते जिल्हा पुरवठा विभागाचे गोदामापर्यंत वाहतुक होणारा धान आणि बारदाना याचा ताळमेळ घेऊन नोंदीमध्ये फरक राहणार नाही, याची खातरजमा उप प्रादेशिक व्यवस्थापक व प्रादेशिक व्यवस्थापक यांनी करावी.
31. भरडाईकरीता जावक होणाऱ्या धानाची व जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांचे अधिनस्त गोदामात
32. धान भरडाईबाबत सुचनाकरीता धान भरडाईचे परिपत्रक/शासन निर्णय प्राप्त झाल्यानंतर निर्गमित करण्यात येईल.
33. सर्व प्रादेशिक व्यवस्थापक यांनी धान भरडाईसाठी देतांना नजीकच्या राईस मिलचा प्रथम विचार करावा. सर्व संबंधित संस्था व गोदामपाल यांनी प्राप्त डि.ओ. नुसारच धानाची उचल द्यावी.

उपरोक्त नमुद (1) ते (33) व संदर्भ क्र.1 च्या शासन निर्णयामध्ये दिलेल्या निर्देशांचे तंतोतंत पालन होणे अनिवार्य आहे. याउपरही धान/भरडधान्य खरेदी व धान भरडाई मध्ये तक्रारी आल्यास त्यांची गंभिरतेने दखल घेतली जाईल. याची नोंद घ्यावी.

स्थळ प्रतिवर मा. व्य.सं. यांची सह असे...

(जयराम राठोड)

महाव्यवस्थापक (विपणन)

व्यवस्थापकीय संचालक

म.रा.सह.आदिवासी विकास महामंडळ मर्या.,

नाशिक करीता

प्रति,

1) प्रादेशिक व्यवस्थापक, प्रादेशिक कार्यालय, नाशिक/जळ्हार/जुन्नर/नंदुरबार/धारणी/यवतमाळ/चंद्रपुर/भंडारा/गडचिरोली

2) उप प्रादेशिक व्यवस्थापक, उप प्रादेशिक कार्यालय, अहेरी (उच्च श्रेणी)

प्रतिलीपी :- महाव्यवस्थापक (वित्त/गोंडवन), मुख्य कार्यालय, नाशिक/ विभागीय कार्यालय, नागपुर